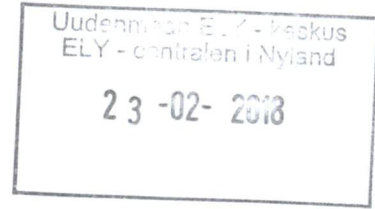

Uudenmaan ELY

PL 36

00521 HELSINKI

Lausuntopyyntö 16.2.2018 (UUDELY/1127/2018)

Asia

Lausunto Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskusta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on vastaanottanut Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntopyynnön, joka koskee Helen Oy:n Tattarisuolle suunnitteleman lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Laitoksen pääpolttoaineeksi suunnitellaan joko biomassaa tai biomassan lisäksi jätteperäisiä kierrätyspolttoaineita ja varapolttoaineeksi maakaasua (50% tehosta) ja käynnistyspolttoaineeksi kevyttä polttoöljyä. Tukes ei ota kantaa esitettyihin polttoainevaihtoehtoihin.

Suunnitellun lämpökeskuksen toiminta edellyttää vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) edellyttämää lupamenettelyä. Lupaviranomaisena on tällöin kemikaalien määrästä ja luokituksista riippuen, joko Tukes tai Helsingin kaupungin pelastuslaitos. Lupamenettelyn yhteydessä arvioidaan laitoksen riskejä/vaaroja (tulipalon lämpösäteily, räjähdyspainevaikutus tai kemikaalipäästön terveys- ja ympäristövaikutukset) sekä teknisiä turvallisuusratkaisuja. Laitoksen riskit vaikuttavat myös sen sijoituksen sopivuuteen. Mikäli lupaviranomaisena on Tukes, tulee lupapäätöksestä käydä ilmi, miten ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen arviointi on otettu huomioon. Maakaasuputkistoille on määritetty maakaasun käsittelyn turvallisuudesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (551/2009) omat lupamenettelynsä.

Leena Ahonen
ryhmäpäällikkö

Erkki Teräsmaa
ylitarkastaja

Lausunto

01.03.2018

MV/32/05.02.01/2018 1 (1)

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
PI 36
00521 HELSINKI

Viite UUDELY/1127/2018

Asia **HELSINKI, Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskus**

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on lähettänyt Museovirastoon otsikon asiaa koskevan lausuntopyynnön. Museoviraston ja Helsingin kaupunginmuseon välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti asiaa hoitaa kaupunginmuseo.

Yli-intendentti

Helena Taskinen

Intendentti

Teija Tiitinen

Tiedoksi Helsingin kaupunki / Helsingin kaupunginmuseo

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

lausuntopyyntö 16.2.2018, UDELY/1127/2018

HELEN OY:N TATTARISUON LÄMPÖKESKUSTA KOSKEVA YÄMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMA

Helen Oy suunnittelee biomassaa tai biomassaa ja jäteperäisiä kierrätyspolttoainejakeita polttoaineena käyttävää lämpökeskusta, joka on kaukolämpöteholtaan noin 130 MW ja polttoaineteholtaan noin 120 MW. Hankealue sijaitsee Koillis-Helsingissä, Tattarisuolla.

Arvioitavia vaihtoehtoja on nollavaihtoehdon lisäksi kaksi:

VE1: Polttoaineenaan biomassaa käyttävä lämpökeskus

Vaihtoehdossa 1 lämpökeskuksessa poltetaan biomassaa. Biopolttoaine tuodaan laitokselle valmiina hakkeena. Puuperäiset biopolttoaineet varastoidaan lämpökeskuksella siiloissa.

VE2: Polttoaineenaan biomassaa ja jäteperäisiä kierrätyspolttoainejakeita käyttävä lämpökeskus

Vaihtoehdossa 2 lämpökeskuksessa poltetaan biomassan lisäksi jäteperäisiä kierrätyspolttoainejakeita noin 50 % osuudella. Jäteperäiset kierrätyspolttoainejakeet eivät sisällä vaarallista jätettä.

Lausunto

Etelä-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen ympäristöterveydenhuoltoyksikkö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Melu

Suunnitellun toiminnan meluvaikutukset arvioidaan melun laskentamallin avulla. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat 50 metrin päässä hankealueesta. Nykytilanteessa melua alueelle aiheutuu liikenteestä.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

Helsingin meluselvityksessä (vuoden 2017 täydennys) päiväajan tiemelumallissa keskiäänitaso ($LA_{eq,7-22}$) hankealueella ja sen lähiympäristössä on välillä 50–60 dB.

Ympäristöterveydenhuoltoyksikkö pitää tärkeänä, että selostuksessa kuvataan lähialueen asuntojen ja muiden häiriintyvien kohteiden melutason nykytilanne sekä esitetään arvio toiminnan vaikutuksesta melutasoihin. Lisäksi selostuksessa tulisi arvioida toiminnan vaikutusta lähiympäristön asuntojen ja muiden häiriintyvien kohteiden sisämelutasoihin.

Päästöt ilmaan

Vaikutukset ilmanlaatuun arvioidaan ilmapäästöjen leviämismallinnuksen avulla. Mallinnuksessa tarkastellaan lämpökeskuksen vaikutuksia ilmanlaatuun ja laskeumiin kahdella polttoainevaihtoehdolla. Lisäksi pitoisuuksia voidaan tarvittaessa tarkastella erikseen valituissa tarkastelupisteissä esimerkiksi lähimpien asuinrakennusten kattotasoilla.

Ympäristöterveydenhuoltoyksikkö pitää ilmapäästöjen leviämismallinnusta tarpeellisena. Arviointiselostuksessa tulisi lisäksi kuvata lentotuhkan, pohjatuhkan ja petihiekan varastoititavat sekä varastoinnin ja käytön pölyvaikutukset, mikäli edellä mainittuja jätejakeita varastoidaan ja käytetään alueella.

Talousvesi

Hankealueen itäpuolella sijaitsee veden hankinnan kannalta tärkeä I-luokan Tattarisuon (tunnus 0109102) pohjavesialue. Pohjavesialueen eteläosassa sijaitsee HSY:n varavedenottamo. Pohjaveden virtaus suuntautuu pohjoisesta ja idästä kohti vedenottamo. Pohjavesialueen kemiallinen tila on EU-määritysten mukaan huono.

Selostuksessa tulee arvioida toiminnan vaikutukset pohjavedelle sekä varavedenottamolle. Lisäksi lähialueen talousvesikaivot tulee kartoittaa ja esittää kartalla. Toiminnan vaikutukset talousvesikaivojen veden laadulle tulee arvioida sekä normaalitoiminnassa että häiriötilanteissa.

Ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja

Sari Tiinanen

Mika Penttilä/ Maankäyttö ja ympäristö

21.3.2018

Kirjaamo
PL 36
00521 Helsinki
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Viite: UUDELY/1127/2018

Lausunto Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskusta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Fingrid Oyj kiittää mahdollisuudesta lausua hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Fingrid Oyj:llä ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

YVA:n osalta hankkeessa yhteyshenkilönä toimii Mika Penttilä 030 395 5230.

Ystävällisin terveisin

FINGRID OYJ
Maankäyttö ja ympäristö

Mika Penttilä
projektipäällikkö

21.3.2018

Ympäristöjohtaja

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-
keskus
PL 36
00521 Helsinki

6 §

Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle ja kaupunginhallitukselle Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten ar- viointiohjelmasta

HEL 2018-002081 T 11 01 05

Päätös

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialalta lausuntoa Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskusta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (UUDELY/1127/2018).

Kaupunkiympäristötoimialan palvelut ja luvat –palvelukokonaisuuden ympäristöjohtaja, jolle kunnan sekä ympäristönsuojelu - että terveydensuojeluviranomaiselle kuuluvien yhteyslausekantojen antaminen on delegoitu (kaupunginhallituksen johtamisen jaosto 22.5.2017) toteaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavaa:

Kivihiilen korvaaminen puuhakkeella

Kaupunginvaltuusto on päättänyt lopettaa kivihiilenpolton Hanasaaren B voimalaitoksessa vuoden 2024 loppuun mennessä. Kaupunkistrategiassa 2017-2021 on tavoitteena kaupunkialueen hiilineutraalisuus vuoteen 2035 mennessä. Valtioneuvosto on esittänyt kivihiilestä luopumista energiantuotannossa 2030 mennessä. Kivihiiltä kaukolämmityksessä korvaavaksi uusiutuvaksi polttoaineeksi on saatavilla puuperäisiä biopolttoaineita. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen mukaan on suositeltavaa pyrkiä lisäämään uusiutuvien energialähteiden käyttöä lämmöntuotannossa. Se tukee kaupungin hiilineutraalisuustavoitetta.

Vaikutukset pohjaveteen

Arviointiohjelman kohdassa 7.2, Vaikutukset maaperään ja pohjaveteen, esitetään, että vaikutuksia pohjaveteen arvioidaan erillisellä pohjavesiselvityksellä. Hankealue rajoittuu pohjavesialueeseen ja käytännössä myös pohjaveden varsinaiseen muodostumisalueeseen. Mah-

21.3.2018

Ympäristöjohtaja

dollisen ympäristöluparatkaisussa tulee tällöin sovellettavaksi varovaisuusperiaate. Tämän vuoksi pohjavesiselvitykseen tulee kiinnittää erityistä huomiota ja se tulisi nostaa ilmasto- ja luontovaikutusten ohella keskeiseksi arvioitavaksi vaikutukseksi arviointiohjelman kohtaan 6.1.

Vaikutukset kasvillisuuteen, eläimistöön ja luonnonsuojeluun

Arviointiohjelman kohdassa 7.3., Vaikutukset kasvillisuuteen, eläimistöön ja luonnonsuojeluun, on tarkastelu rajattu hankkeen naapurustoon. Arviointiohjelmassa mainittujen tunnusten lisäksi tulee erityistä huomiota kiinnittää lähiluonnon osalta alueella olevan viherkäytävän toimintaedellytysten turvaamiseen.

Vaikutukset liikenteeseen

Arviointiohjelman kohdassa 7.10, Meluvaikutukset esitetään, että liikennemelu mallinnetaan lähimmälle pääväylälle asti. Kuljetukset voivat tulla pitkään yhtä reittiä. Ympäristöviranomaisen edellyttää, että melunleviämisarviot laaditaan eri kuljetusreiteillä arvioidun enimmäisliikennemäärän mukaan.

Arviointiohjelman vaikuttavuus

Helen Oy:n suunnitelmissa on rakentaa Tattarisuolle suunnitellun kaltaiset hakelämpölaitokset myös Patolaan ja Vuosaareen. Koska arviointiohjelma tulee todennäköisesti olemaan mallina näille ja soveltuvin osin Salmisaaren voimalaitoksen kivihiltä korvaaville hankkeille, tulee tämän ensimmäisen hankkeen laajuuteen ja tarkkuuteen kiinnittää erityistä huomiota.

Muihin arvioitaviin ympäristön- ja ympäristöterveydensuojelullisiin vaikutuksiin ja estettyihin arviointimenetelmiin ei Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialalla ole huomauttamista.

Lisätiedot

Tanja Rajamäki, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32008
tanja.rajamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

21.3.2018

Ympäristöjohtaja

Pöytäkirjanote on lähetetty asianosaiselle 21.3.2018.

Esa Nikunen
ympäristöjohtaja

SISÄLLYSLUETTELO

Ympäristölautakunta ote pöytäkirjasta 21.03.2018

Pöytäkirjanotteen kansilehti ja tiedoksiantokirje	1
7 § Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle Helen Oy:n Tattarisuon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta	2
Muutoksenhakuohje 10. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto	7

Vastaanottaja: Uudenmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus

Osoite:

Oheinen päätös tiedoksenne.

Pöytäkirjanotteen lähettää

26.3.2018

Eija Pasanen, lautakunnan sihteeri

Tämä pöytäkirjanote on

1. lähetetty tiedoksi kirjeellä (hallintolaki 59 §), annettu postin kuljetettavaksi __.__.____
2. luovutettu asianosaiselle __.__.____

Vastaanottaja: _____

7 § Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle Helen Oy:n Tattarisuon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

VD/1736/11.00.03.00/2018

KR, MB, KAM

Asia

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää Vantaan kaupungin ympäristökeskukselta lausuntoa Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Lausunto tulee toimittaa viimeistään 3.4.2018.

Arviointiohjelma on 5.3. - 3.4.2018 yleisön nähtävänä ja luettavissa internetissä <http://www.ymparisto.fi/tattarisuonlampokeskusYVA>

Tausta

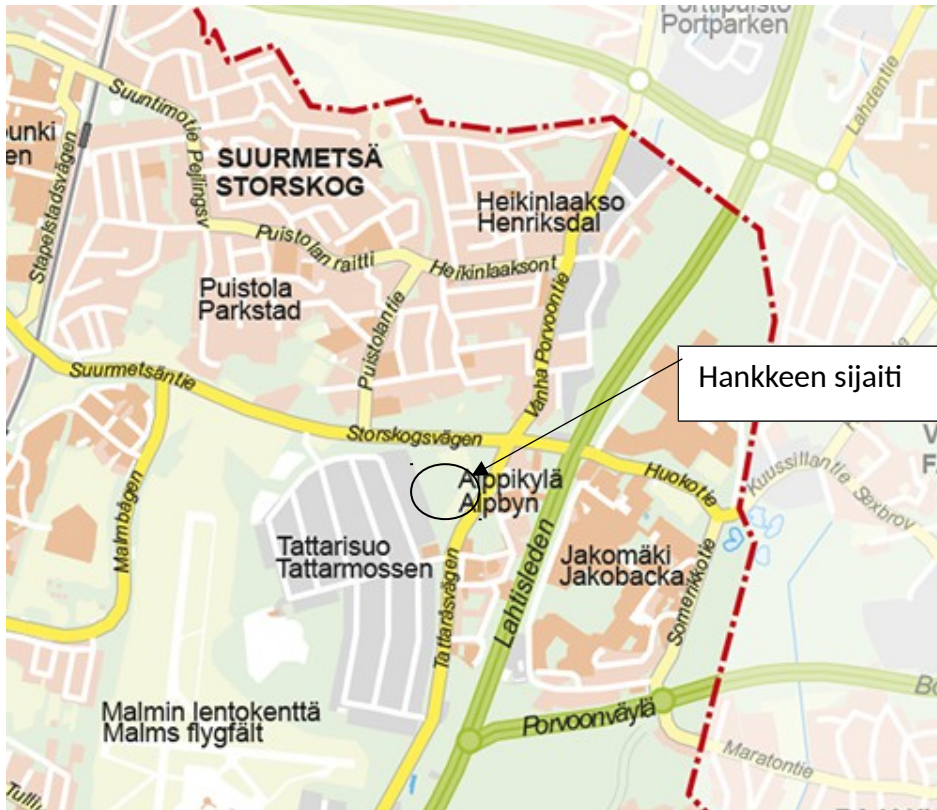
Helsingin kaupunginvaltuusto on hyväksynyt uusiutuvien energianlähteiden lisäämiseen tähtäävän kehitysohjelman. Kehitysohjelman mukaisesti Helen Oy korvaa uusiutuvilla energianlähteillä fossiilisia polttoaineita hajautetun ratkaisun mukaisesti. Ratkaisussa Hanasaaren voimalaitos korvataan biolämpökeskuksilla, joista yhden on suunniteltu sijaitsevan Tattarisuolla.

Hanke

Lämpökeskus on kaukolämpöteholtaan noin 130 MW ja polttoaineteholtaan noin 120 MW. Pääpolttoaine on biomassa, ja toisessa hankevaihtoehdossa biomassan lisäksi jäteperäiset kierrätyspolttoaineet (rinnakkaispolttolaitos). Varapolttoaineena on maakaasu (50 % tehosta) ja käynnistyspolttoaineena kevyt polttoöljy. Lämpökeskus on suunniteltu ympärivuotiseen käyttöön ja sen suunniteltu vuotuinen käyttöaika on noin 7300 tuntia.

Hankkeen sijainti

Lämpökeskushanke sijoittuu Tattarisuon alueelle Koillis-Helsinkiin. Vantaan puolella lähin asuinalue sijaitsee Vaaralassa vajaan puolentoista kilometrin etäisyydellä hankealueesta.

Liikenne ja kuljetukset

Ajoyhteydet hankealueelle ovat etelän suunnasta Kehä I:n Pihlajamäen eritasoliittymän kautta ja pohjoissuunnassa Kehä III:n Tikkurilan eritasoliittymän kautta. Hankealueelle voidaan ajaa myös Porvoonväylän Jakomäen suuntaisliittymän kautta. Lisäksi Lahdenväylälle on suunnitteilla Ilmasillan eritasoliittymä, jonka kautta polttoainekuljetukset pyrittäisiin pääsääntöisesti tuomaan.

Päästöt ilmaan ja savukaasujen puhdistus

Lämpökeskuksen toiminnasta aiheutuu mm. rikkidioksidin, typen oksidien ja hiukkasten päästöjä. Savukaasujen puhdistus perustuu typenoksidien poistoon (SNCR tai SCR) ja letkusuodattimeen pölypäästöjen minimoimiseksi. Rikinoksidien poistoa tehdään syöttämällä kalkkia tulipesään. Lisäksi rikinoksidien poistoon voidaan mahdollisesti käyttää puolikuivaa savukaasun puhdistusmenetelmää, johon voidaan lisätä savukaasupesuri. Elohopean sekä dioksiini- ja furaaniyhdisteiden sitomiseksi prosessiin syötetään aktiivihiiltä.

Ensisijaisesti laitoksen hyötysuhteen parantamiseksi käytettävä savukaasulauhdutin tehostaa myös savukaasujen puhdistusta merkittävästi toimien savukaasupesurina. Pesuri puhdistaa edelleen savukaasuista hiukkasia ja happamia kaasuja, lähinnä SO₂, NH₃ ja HCl. Pesurista syntyvä lauhde voidaan käsittelyn jälkeen tarvittaessa hyödyntää kaukolämmön lisävetenä tai laitoksen raakavetenä. Ylijäävä osuus johdetaan puhdistettuna HSY:n jätevesiverkkoon.

YVA-ohjelmassa esitetyt vaihtoehdot

Vaihtoehto 1 (VE1)

Vaihtoehdossa 1 lämpökeskuksessa poltetaan biomassaa. Biopolttoaine tuodaan laitokselle valmiina hakkeena. Puuperäiset biopolttoaineet varastoidaan lämpökeskuksella silloissa. Yhteensä voidaan varastoida noin kolmen vuorokauden tarve eli noin 12 000 m³ haketta, kuorta ja purua. Käytettävät polttoaineet ovat seuraavia: metsäpolttoaine, puu, teollisuuden puutähdde, kierrätyspuu, puupelletit ja -briketit, kasviperäiset polttoaineet, biopolttoaineet ja biohiili/puuhiili.

Vaihtoehto 2 (VE2)

Vaihtoehdossa 2 lämpökeskuksessa poltetaan biomassan lisäksi jäteperäisiä kierrätyspolttoainejakeita noin 50 % osuudella. Jäteperäiset kierrätyspolttoainejakeet eivät sisällä vaarallista jätettä. Käytettävät polttoaineet ovat seuraavia: metsäpolttoaine, puu, teollisuuden puutähte, kierrätyspuu, puupelletit ja -brikitit, kasviperäiset polttoaineet, biopoltonesteet, biohiili/puuhiili, kierrätyspolttoaineet ja purkupuu.

Vaihtoehto 0: Hanketta ei toteuteta

Nollavaihtoehto (VE0) kuvaa tilannetta, jossa lämpökeskusta ei toteuteta ja alue jää nykyiseen tilaansa. Nollavaihtoehdossa hankevaihtoehtoja vastaava määrä lämpöenergiaa tuotetaan vaihto- ehtoisesti jossain muualla Helsingin alueella.

Vaikutusten arviointi

Ympäristövaikutusten arvioinnissa keskitytään erityisesti merkittäviin ympäristövaikutuksiin. Keskeisiä arvioitavia vaikutuksia tulevat olemaan:

- muutos yhdyskuntarakenteeseen ja vaikutukset ihmisten elinoloihin
- polttoainekuljetusten, -käsittelyn, -varastoinnin ja melun vaikutukset
- vaikutus maisemaan ja kaupunkikuvaan
- vaikutus luontoon ja virkistysalueisiin
- mahdolliset pöly- ja hajuvaikutukset

Arvioitavat vaikutukset ja arviointimenetelmät

Arvioitavista vaikutuksista tähän on poimittu niitä, joilla on merkitystä Vantaan tai yleiseltä kannalta.

Vaikutukset ilmanlaatuun ja ilmastoon

Vaikutukset ilmanlaatuun arvioidaan ilmapäästöjen leviämismallinnuksen avulla. Vaihtoehdoista VE1 ja VE2 toteutetaan ilmaan kohdistuvien päästöjen leviämismallilaskennat Ilmatieteen laitoksella kehitetyllä matemaattis-fysikaalisella leviämismallilla (UDM-FMI). Vaihtoehdosta VE0 ei tehdä uusia leviämismallilaskentoja.

Mallinnuksessa tarkastellaan lämpökeskuksen vaikutuksia ilmanlaatuun ja laskeumiin kahdella polttoainevaihtoehdolla. Määritetään lämpökeskuksen päästöjen aiheuttamat rikkidioksidin (SO₂), typpidioksidin (NO₂) ja hiukkasten pitoisuudet sekä rikki- ja typpilaskeuma lämpökeskuksen ympäristössä. Vaihtoehdossa VE2 mallinnetaan lisäksi lämpökeskuksen aiheuttamat muut pitoisuudet, esim. vetykloridi-, vetyfluoridi- tai elohopeapitoisuudet laitoksen ympäristössä.

Hankkeen ilmastovaikutus arvioidaan hiilidioksidipäästöjen perusteella. Yksi hankkeen lähtökohdista on korvata Hanasaaren voimalaitoksen kivihiilellä tuotettua kaukolämpöä uusiutuviin energianlähteisiin perustuvalla kaukolämmön tuotannolla. Toteutuessaan hanke vähentää Helenin energiantuotannon hiilidioksidipäästöjä ja ilmastovaikutusta.

Vaikutukset ihmisiin

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi kattaa sosiaalisten vaikutusten ja terveysvaikutusten arvioinnin.

Sosiaalisiksi vaikutuksiksi kutsutaan hankkeen vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Sosiaalisten vaikutusten tunnistamisessa ja arvioinnissa selvitetään ne väestöryhmät ja alueet, joihin

vaikutukset erityisesti kohdistuvat. Samalla arvioidaan vaikutusten merkittävyyttä sekä mahdollisuuksia lievittää ja ehkäistä haittavaikutuksia.

Energiantuotannossa syntyvillä ilmaan kohdistuvilla päästöillä (kuten rikin ja typen oksidit, hiukkaset, raskasmetallit) voi olla terveysvaikutuksia. Syntyvät savukaasut käsitellään tehokkailla ja tiukat vaatimukset täyttävillä savukaasujen puhdistusmenetelmillä. Päästöjen leviämismallilaskelmien tulosten avulla arvioidaan päästöjen terveysvaikutukset vertaamalla ulkoilman ennustettuja pitoisuuksia ilmanlaadun terveysperusteisiin raja- ja ohjearvoihin.

Vaikutukset liikenteeseen

Liikenteellisinä vaikutuksina arvioidaan tarkasteltavien vaihtoehtojen kuljetusten turvallisuus- ja päästövaikutuksia. Arviointien taustalle laaditaan liikenne-ennuste, jossa otetaan huomioon hankkeen tuottama henkilöauto- ja kuorma-autoliikenne. Arvioinnissa otetaan kantaa hankkeen tuottaman liikenteen vaikutuksiin tarkastelualueen liikenneverkon liikenteen sujuvuuteen.

Vaikutukset luonnonvarojen käyttöön

Hankkeessa käytetään polttoaineena uusiutuvia biopolttoaineita ja vaihtoehtona osittain myös jäteperäisiä kierrätyspolttoaineita. Näitä tarkastellaan arvioinnissa suhteessa kaukolämpötuotannon vaihtoehtoihin, etenkin fossiilisiin polttoaineisiin.

Vaihtoehtojen vertailu

Ympäristövaikutusten arvioinnissa vertaillaan hankkeen vaihtoehtojen ja sen toteuttamatta jättämisen ympäristövaikutuksia hankealueilla ja niiden lähiympäristössä. Vaihtoehtoja vertaillaan niiden vaikutusten merkittävyyteen perustuen. Merkittävyys kuvaa samanaikaisesti vaikutusten suuruutta ja vaikutuksen kohteena olevan ympäristön herkkyyttä kyseiselle vaikutukselle.

Eri vaikutuksia vertaillaan myös kuvailevan (kvalitatiivisen) ja määrällisen (kvantitatiivisen) vertailutaulukon avulla. Siihen kirjataan tarkasteltujen vaihtoehtojen keskeiset positiiviset ja negatiiviset vaikutukset.

Ympäristölautakunta 21.3.2018 § 7

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle seuraava lausunto Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (UUDELY/3/07.04/2012).

Ympäristölautakunta toimii sekä ympäristönsuojelu- että terveydensuojeluviranomaisena ja lausuu seuraavaa:

Ympäristölautakunta kannattaa yleisesti ottaen hankkeen toteutumista, sillä se vähentää pääkaupunkiseudun hiilidioksidipäästöjä.

Hankkeen toteuttamisen vaihtoehto 2:ssa polttoaineena on tarkoitus käyttää myös jäteperäisiä kierrätyspolttoainejakeita. Vantaan ympäristölautakunta toteaa, että hankkeen ympäristövaikutuksia arvioitaessa on tärkeää tuoda esille, mistä vaihtoehdossa 2 käytettävät jäteperäiset kierrätyspolttoaineet koostuvat. Jos kyseessä on osin nykyisin Vantaan Energia Oy:n jätteenpolttolaitokseen toimitettavasta jätteestä, on kyseenalaista, mikä hankkeen todellinen kasvihuonekaasupäästövähennys on niiltä osin.

Arviointiohjelman mukaan polttoainevaihtoehtojen vaikutuksia luonnonvarojen käyttöön tarkastellaan suhteessa kaukolämpötuotannon vaihtoehtoihin, etenkin fossiilisiin polttoaineisiin. Vaikutuksia olisi tarpeen arvioida myös suhteessa jätelain etusijajärjestykseen, erityisesti VE2:n osalta. Esimerkiksi muovi tulisi ensisijaisesti hyödyntää raaka-aineena eikä energiana.

Tattarisuon suunnitellun lämpökeskuksen ja Vantaan jätevoimalan väliin jää Helsingin Jakomäen ja Vantaan Vaaralan asuinalueet, joita rajaa myös kolme pääväylää (Lahdenväylä, Porvoonväylä, Kehä III). Hankkeessa on arvioitava kaikkien päästöjen yhteisvaikutus asuinalueille, myös pahimmassa ns. inversiotilanteessa.

Päätös:

Päätettiin antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ympäristöjohtajan esityksen mukainen lausunto Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (UUDELY/3/07.04/2012).

Tämä pykälä tarkastettiin heti.

Täytäntöönpano: Ote Uudenmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukselle

Muutoksenhakuohje: 10. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Kaisa Mäntylä, puh. 050 3145386 ja Maarit Rantataro, puh.040 0458017
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Muutoksenhakuohje 10. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

10.1

Päätöksistä §:t 1-3, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 136 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

10.2.

Päätöksistä §:t, 4-8, 10-11 ja 13 ei hallintolainkäyttölain 5 §:n mukaan saa tehdä hallintovalitusta, koska ne eivät sisällä sellaista toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Yksikkö/ Laatija

Uudenmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus, ympäristö- ja luonnonvarat vastuualue

UUDELY/1127/2018

Lausunto Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman kohdassa 5.2.1 on kuvattu alueen maakuntakaavatilanne. Korjauksena tähän kuvaukseen Uudenmaan liitto toteaa, että Uudenmaan maakuntakaavassa osoitettu itä-länsi suuntaisen ohjeellisen pääradan (ns. HELI-radon) merkintä ei ole enää voimassa. Kyseinen merkintä on kumottu Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan vahvistamisen yhteydessä.

Uudenmaan liitto toteaa, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tulee selvittää, miten maakuntakaavassa osoitetun itä-länsi suuntaisen viheryhteyden toteuttamismahdollisuudet voidaan turvata lämpökeskuksen rakentamishankkeessa. Arviointimenettelyssä tulee selvittää myös pohjavesialueen turvaaminen ja maakaasuputken suojaetäisyyksien huomioiminen.

YVA-selostuksessa on hyvä todeta, että maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisen yleis- tai asemakaavan alueella, mutta se on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa niitä.

Merja Vikman-Kanerva
johtaja, aluesuunnittelu

Kaarina Rautio
suunnittelupäällikkö

Jakelu

Uudenmaan liitto / kirjaamo

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue

kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Päiväys/Datum 29.3.2018

Dnro/Dnr TRAFI/66785/04.04.05.01/2018

Viite/Referens Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskuksen YVA/Leena Eerola

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafina lausunto Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskusta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Trafilta lausuntoa Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Kommentteinaamme toteamme seuraavaa:

Arviointiohjelman kohdan 5.11 liikennetarkastelussa ei ole huomioitu lentoliikennettä, kuten ei myöskään kohdan 7.9 tarkastelussa vaikutuksista liikenteeseen.

Laitoksella voi olla vaikutuksia lentoliikenteen turvallisuuteen. Mikäli Helsinki-Malmin lentopaikan toiminnan jatkuminen on mahdollista vielä laitoksen rakentamisen ja käyttöönoton aikana, tulee suunnittelussa ottaa huomioon lentopaikan esterajoituspinta (horisontaalipinta), jonka alueelle laitos asettuu. Arvioitu savupiipun korkeus 80 metriä maanpinnasta läpäisisi kyseisen pinnan, joten sen turvallisuusvaikutukset lentoliikenteelle tulee arvioida asianmukaisesti suunnittelun yhteydessä. Savupiipun ja kattilalaitoksen pystyttäminen edellyttävät myös ilmailulain 864/2015 158 §:n mukaista lentoestelupaa. Lentoesteluprosessin yhteydessä selvitetään vaikutukset myös Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoliikenteelle ja määritetään savupiipun lentoestevalot.

Päivi Metsävainio
yksikönpäällikkö

Soili Seppinen
erityisasiantuntija

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi) 29.3.2018. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Trafina kirjaamosta.

Tekniikka ja ympäristö / Väylänpito
Soile Knuuti

Uudenmaan ELY-keskus
Kirjaamo
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi
PL 36
00521 Helsinki

Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö 16.2.2018 (UUDELY/1127/2018)

Lausunto Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskusta koskevasta YVA-ohjelmasta

Uudenmaan ELY-keskus on pyytänyt lausuntoa Helen Oy:n suunnitteleman Tattarisuon lämpölaitoksen YVA-ohjelmasta.

Liikennevirasto toteaa, että YVA-ohjelmassa esitetty liikennevaikutusten arviointi on pääosin riittävällä tasolla. Arviointiohjelmasta ei tosin käy ilmi, mikä on liikennevaikutusten tarkastelualue. Polttoainekuljetusten vaikutuksia liikennemääriin, liikkumisen turvallisuuteen sekä liikenteen sujuvuuteen tulisi tarkastella kaikkien kuljetusreittien osalta ja ulottaa tarkastelu ainakin pääväylille asti. Liikennevaikutusten arvioinnissa olisi hyvä huomioida yhteisvaikutukset alueen muiden rakennushankkeiden kanssa.

Mikäli hankkeessa on tarpeen sijoittaa tiealueelle kaapeleita ja johtoja, sijoittamisessa noudatetaan, mitä maantielain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Johtojen ja rakenteiden sijoittamisessa maantien tiealueelle noudatetaan Liikenneviraston 24.8.2016 antamaa määräystä (<http://www.liikennevirasto.fi/palveluntuottajat/maaraykset#.WBxUAOQ0N9B>).

Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Uudenmaan ELY-keskuksen L-vastuualue.

yksikön päällikön sijasta,
kehittämispäällikkö

Susanna Koivujärvi

ympäristöasiantuntija

Soile Knuuti

Jakelu Liikenneviraston kirjaamo
Uudenmaan ELY-keskuksen kirjaamo

Tiedoksi Anne-Mari Haakana Liikennevirasto
Tuula Säämänen Liikennevirasto
Laura Kuistio Liikennevirasto
Arto Kärkkäinen Uudenmaan ELY-keskus, L-vastuualue

Tämä asiakirja on allekirjoitettu

Lista allekirjoittajista

Allekirjoittaja

Todennus

Susanna Koivujärvi

29.03.2018 10:04:03

Proxy

29.03.2018 10:03:03

Soile Knuuti

04.04.2018 08:35:08

Proxy

04.04.2018 08:34:33

Mikko Kaarlampi

3.4.2018

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

PL 36

00521 HELSINKI

Viite Lausuntopyyntöne 5.3.2018

Asia HELEN OY:N TATTARISUON LÄMPÖKESKUS, HELSINKI

Helen Oy suunnittelee biomassaa tai biomassaa ja jäteperäisiä kierrätyspolttoainejakeita polttoaineena käyttävää lämpökeskuksen rakentamista Koillis-Helsinkiin Tattarisuolle.

Gasum Oy:n DN400 korkeapaineinen 54 bar siirtoputki kulkee alueen laidalla liitekartan mukaisesti.

Suojaetäisyyksiä määritettäessä ulkopuoliset rakennukset jaetaan ryhmiin A ja B. Ryhmään A kuuluvat yleiset kokoontumiseen tarkoitetut rakennukset: majoitushuoneistot (hotelli, sairaala, vanhainkoti), kokoontumishuoneistot (koulu, elokuvateatteri, suurmyymälä), asuinhuoneistot (kerrostalo). Lisäksi ryhmään A kuuluu räjähteitä valmistava, varastoiva tai käytävä laitos sekä vaarallisia kemikaaleja teollisesti käsittelevä tai varastoiva laitos.

Ryhmään B kuuluvat asuinhuoneistot (omakotitalo, rivitalo), työpaikkahuoneistot tai muut kuin asumiseen tarkoitetut rakennukset, missä ihmisiä säännöllisesti oleskelee sekä erillinen rajattu alue.

Kyseessä olevan maakaasuputken (DN400, 54 bar) suojaetäisyysvaatimus ryhmään A kuuluviin rakennuksiin/kohteisiin on 16 metriä. Suojaetäisyysvaatimus ryhmään B kuuluviin rakennuksiin/kohteisiin on 8 metriä.

Paineenvähennys- sekä venttiiliaseman suojaetäisyysvaatimukset ryhmään A kuuluviin rakennuksiin/kohteisiin on 50 metriä. Suojaetäisyysvaatimus ryhmään B kuuluviin rakennuksiin/kohteisiin on 25 metriä.

Gasum Oy pyytää ottamaan huomioon suojaetäisyydet lämpökeskuksen aluetta suunniteltaessa.

Sijainti Putkiväli: 2640001 Suurmetsäntie - Tattariharju Paalu: 43.93 + 94m

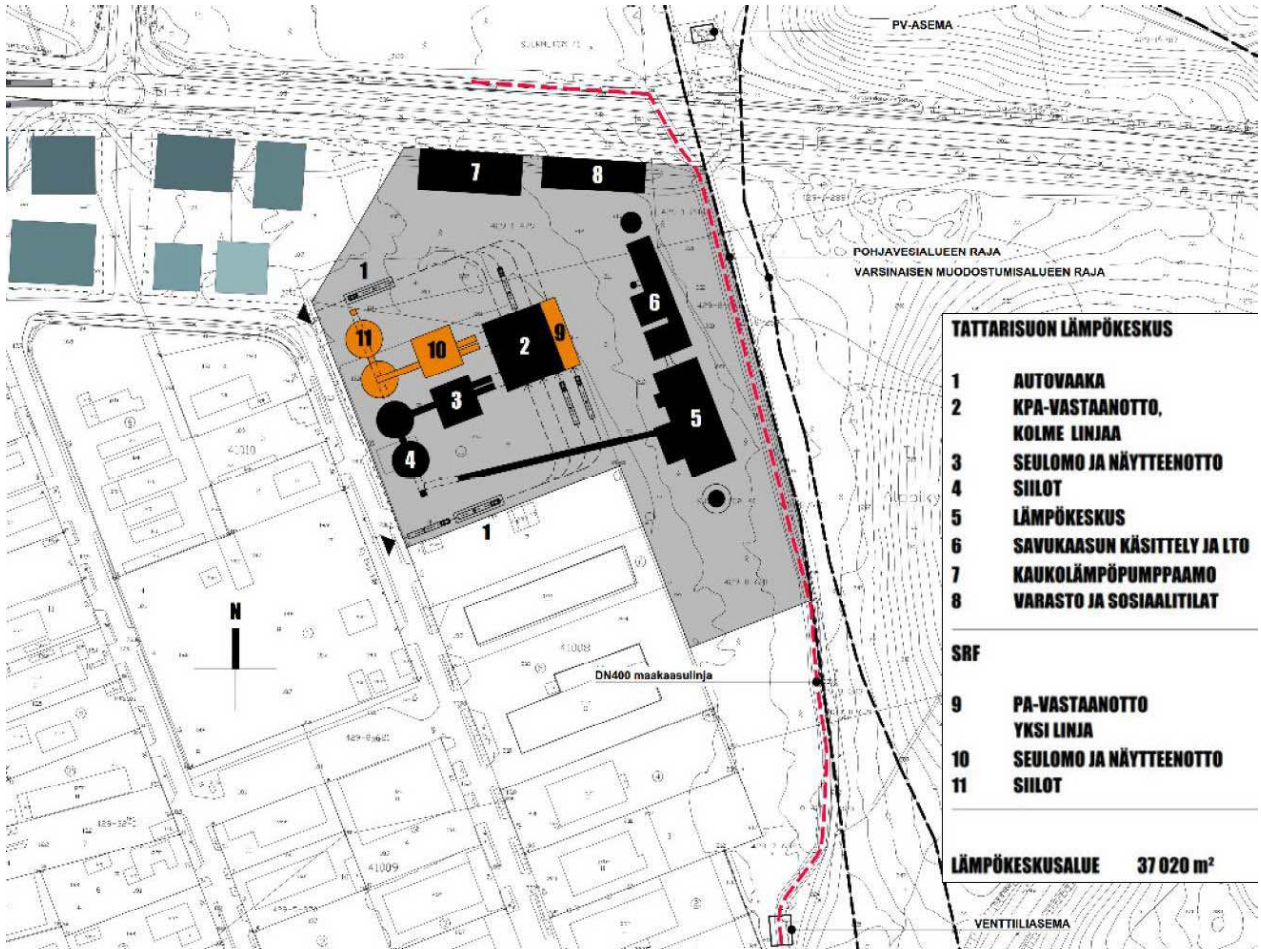
Yhteystiedot Lausunto: Mikko Kaarlampi 020 44 78848
mikko.kaarlampi@gasum.com

GASUM OY

Mikko Kaarlampi

Mikko Kaarlampi
Maankäyttöinsinööri

Liitteet Ote asetuksesta 551/2009

3.3.1 Suojaetäisyydet rakennuksista

Suojaetäisyyksiä määritettäessä ulkopuoliset rakennukset jaetaan ryhmiin A ja B.

Ryhmään A kuuluvat yleiset kokoontumiseen tarkoitetut rakennukset: majoitushuoneistot (hotelli, sairaala, vanhainkoti), kokoontumishuoneistot (koulu, elokuvateatteri, suurmyymälä), asuinhuoneistot (kerrostalo). Lisäksi ryhmään A kuuluu räjähteitä valmistava, varastoiva tai käyttävä laitos sekä vaarallisia kemikaaleja teollisesti käsittelevä tai varastoiva laitos.

Ryhmään B kuuluvat asuinhuoneistot (omakotitalo, rivitalo), työpaikkahuoneistot tai muut kuin asumiseen tarkoitetut rakennukset, missä ihmisiä säännöllisesti oleskelee sekä erillinen rajattu alue.

Taulukko 1

Rakennusten suojaetäisyys maakaasun siirtoputkesta

Putken nimelliskoko	Etäisyys ryhmän A kohteista, m	Etäisyys ryhmän B kohteista, m
DN ≤ 200	10	5
200 < DN ≤ 500	16	8
DN > 500	20	10

3.3.2 Maanpäällisten rakennelmien suojaetäisyydet

Paineenlisäysaseman ja siirtoputkistoon liittyvän paineenvähennys-, linjasulkuventtiili- ja kaavinaseman suojaetäisyyden tulee olla vähintään taulukon 2 mukainen. Suojaetäisyys mitataan paineenlisäys- ja paineenvähennysasemalla suojarakennuksesta ja venttiili- ja kaavinasemalla uloimmasta venttiilistä tai kaavinloukusta.

Taulukko 2

Suojaetäisyys rakennuksista, erillisistä rajatuista alueista ja muista erityiskohteista

Laitte tai asema	Etäisyys ryhmän A kohteista, m	Etäisyys ryhmän B kohteista, m	Moottori-, moottoriliikenne-, valta- ja kantatie, rautatie, m
Paineenvähennys-, linjasulkuventtiili- ja kaavinasema	50	25	25
Paineenlisäysasema	100	50	50

3.4.2018

Uudenmaan ELY-keskukselle

Viitaten verkkosivuillemme olevaan kuulutukseen 20.2.2018 UDELY/1127/2018

Lausunto Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Suomen luonnonsuojeluliiton Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ja Uudenmaan piiri toteavat yva-arviointiohjelmasta seuraavaa.

Yleistä

Yva-arviointiohjelma on varsin selkeä. Vaihtoehdot olisi kuitenkin voitu esittää selkeämmin eri luvuissa, nyt ne ovat molemmat 4.3:ssa.

Vaihtoehtovertailuun esitämme uutta sijaintipaikkavaihtoehtoa Tattarisuon teollisuusalueen sisällä, jolloin lähivirkistysalue säästyisi. Tästä syystä myös kaavoituksen aikataulua tulisi siirtää yvan päättävän perustellun päätelmän jälkeiseen aikaan. Esitämme myös tarkennuksia kaavoitustilanteeseen ja luontotietoihin.

3.2 Aikataulu

On tärkeää siirtää kaavoituksen ensimmäistä lausuntokierrosta yva-selostuksesta annettavan perustellun päätelmän jälkeiseen aikaan. Tämä on erityisen tärkeää, jos yvassa tulee tutkittavaksi uusi sijaintipaikan vaihtoehto.

4 Hankkeen kuvaus

Uutena vaihtoehtona on tutkittava mahdollisuudet sijoittaa voimalaitos kokonaan Tattarisuon teollisuusalueen sisälle. Näin teollinen toiminta saataisiin olemassa olevalle *brownfield*-alueella ja säästettäisiin *greenfield*-aluetta. Tällöin nyt suunniteltu alue jäisi nykytilaansa virkistysalueeksi, joka toteuttaisi myös maakuntakaavan viheryhteystarvetta.

Tätä uutta sijaintipaikkavaihtoehtoa voi varioida polttoaineen kannalta samalla tavalla kuin yva-ohjelmassa esitettyä sijaintipaikkaa (1 ja 2).

4.3 Vaihtoehto 1...

On hyvä, että kummassakaan vaihtoehdossa ei esitetä sivupolttoaineena käytettäväksi turvetta. On kuitenkin tärkeää selvittää vielä mistä puuhake tulisi sekä miten se vaikuttaa kohdealueen luontoon ja hiilivarastoihin.

4.5.1 Kaavoitushankkeet

Kaavoitushankeosuuden alussa esitellään kaavaa muistuttavaksi ja puutteellisella vuorovaikutuksella tehtyä Malmin kaavarunkoa mainitsematta sitä, että kyseisellä kaavarungolla ei ole lainkaan oikeusvaikutteisuutta.

Malmin kaavarunko on perusteltua esitellä omassa kohdassaan (muita suunnitelmia tms.), mutta siten, että kyseisen suunnitelman puuttuva lainvoimaisuus kaavoitusta ohjaavana tuotoksena nostetaan selkeästi esille.

5.2.1 Uudenmaan maakuntakaava

Arviointiohjelmassa annetaan vaikutelma siitä, että Uudenmaan maakuntakaavassa osoitettu maakunnallinen viheryhteystarve kulkee hankealueen pohjoispuolella ("*Hankealueen kohdalla itälänsisuuntaisesti on osoitettu merkintä pääradan vaihtoehtoisesta ratkaisusta ja sen pohjoispuolelle on kaavaan osoitettu viheryhteystarve*"). Tosiasiassa maakuntakaavan viheryhteystarvemerkinä ei tarkan sijainnin osalta ole tarkoitettu tulkittavaksi näin tarkkaan. Nähdäksemme maakuntakaavan viheryhteyden toimivin toteutuminen on mahdollista vain Suurmetsäntien eteläpuolisena yhteytenä. Näin on maakuntakaavan viheryhteyttä tulkittu myös vuoden 2016 ei-lainvoimaisessa yleiskaavassa. Hankealuetta suunnitellaan keskellä tätä yhteyttä.

Yva-selostuksessa on aikanaan tärkeää esitellä myös viheryhteystarpeen suunnittelumääräys, joka oikeusvaikutteisena tulee huomioida myös arvioitaessa lämpökeskuksen kaltaisten hankkeiden sijoittumisedellytyksiä: "*Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava siitä, että merkinnällä osoitettu yhteys säilyy tai toteutuu tavalla, joka turvaa virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet, alueen maisema-arvot, arvokkaiden luontokohteiden säilymisen sekä lajiston liikkumismahdollisuudet. Viheryhteyden mitoituksessa on kiinnitettävä huomiota yhteyden merkitykseen ekologisen verkoston osana sekä seudullisten ja paikallisten virkistystarpeiden yhteensovittamiseen siten, että olemassa olevat virkistykseen varatut tai siihen soveltuvat rakentamattomat alueet varataan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa mahdollisuuksien mukaan virkistyskäyttöön*".

5.2.5 Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava

Yva-selostuksessa on aikanaan syytä todeta selvästi, että maakunnallinen viheryhteystarvemerkinä suunnittelumääräyksineen on edelleen voimassa.

5.2.6 Yleiskaava

Suomen luonnonsuojeluliiton Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ja Uudenmaan piiri ovat KHO:lle tekemässään valituksessa vaatineet Helsingin yleiskaavan kumoamista. Siksi on olemassa aito mahdollisuus siihen, että Helsingin kaupunginvaltuuston 26.10.2016 hyväksymä yleiskaava kumoutuu ennen lainvoimaisuutta myös siltä osin, mitä Helsingin hallinto-oikeus ei jo kumonnut. Muun muassa tästä syystä on perusteltua esittää aikanaan yva-selostuksessa kuvana myös yleiskaavan 2002 maankäyttö. Tämä auttaa osallisia hahmottamaan muun muassa sen, että lämpökeskusta ollaan sijoittamassa keskelle yleiskaavan virkistysaluetta.

5.8.1.2 Kasvillisuus ja luontotyypit

Hankealueella ei tietäksemme ole tehty varsinaisia METSO-selvityksiä Helsingin kaupungin toimesta. Mikäli selvityksiä on tehty, niin ne on tulosten perusteella tehty tavalla, joka ei vastaa METSO-kriteerien asianmukaista soveltamista.

Jakomäki-Tattariharju-Tattarisuon aluesuunnitelman sekä sitä konkretisoivan, vuonna 2015 laaditun ja alkuvuodesta 2016 hyväksytyyn Jakomäki-Tattariharju-Tattarisuon luonnonhoitosuunnitelman teon yhteydessä hankealueelta on tunnistettu luontojärjestöjen toimesta METSO-arvoja omaavia kangas- ja lehtometsiä:

https://www.hel.fi/static/hkr/luonnonhoitosuunnitelmat/Jakomaen_Tattariharjun_Tattarisuon_lhs_2016.pdf

Hankealueen itä- ja kaakkoisosan pääosan muodostava luonnonhoitosuunnitelman kuvio 22 (1,53 ha) on kuvattu vuoden 2015 järjestökommenteissa seuraavalla tavalla: *"Iso kuvio, joka kannattaisi jakaa kahteen osaan eli runsalahopuustoiseen, METSO I luokan lehtomaisen kankaan kriteerit täyttävään pohjoisosaan sekä niukkalahopuustoisempaan (METSO II-III) eteläpuoliskoon"*.

Tämän eteläpuolinen, välittömästi hankealueeseen rajoittuva kuvio 23 (0,88 ha) on puolestaan kuvattu seuraavasti: *"Monipuolista, kohtuullisessa määrin eri-ikäisrakenteista sekametsälehtoa (määritetty lehtomaiseksi kankaaksi), jossa jonkin verran lahpuuta. METSO II-III-luokan lehtoa"*.

Varsinkin yllä yksilöidyt kuviot sekä mahdollisesti myös hankealueen pohjois- ja luoteisosan metsät ovat luonteensa puolesta mahdollinen esiintymispaikka myös luontodirektiivin liitteen II lajille lahkaviosammalelle (*Buxbaumia viridis*).

7.3 Vaikutukset kasvillisuuteen, eläimistöön ja luonnonsuojelualueisiin

Hankealueella on syytä tehdä myös lahokaviosammalen selvitys.

Arviointiohjelmasta ei käy selville mitä sisältyy "luontotyypeistä" kerättävään tietoon. Mikäli kyseessä on pelkästään luonnonsuojelulain 29 §:n ja vesilain 11 §:n mukaisten suojeltavien luontotyyppien ja metsälain 10 §:n erityisen tärkeiden elinympäristöjen selvittäminen, ei saada esille kuin vähäinen osa selvitysalueen luontotyyppi-arvoista. Selvästi enemmän tietoa mahdollisista olennaisista lehtoihin ja kangasmetsiin liittyvistä luontoarvoista tuottaisi METSO-elinympäristöjen asiallinen selvittäminen. Selvitykset on syytä tehdä siten, että niihin sisältyy myös METSO-kriteerien mukainen metsäisten luontoarvojen arviointi.

Edelleen valitettavan puutteellista Eliölajit-tietojärjestelmää ei voi käyttää varsinaisten lajistosiselvitysten korvaamisen oikeuttajana.

Luontovaikutusten osalta tulee arvioida myös hankkeen toteuttamisen vaikutus maakuntakaavassakin tunnistettuun itälänsisuuntaiseen ekologiseen yhteyteen.

Myös vaikutukset Longinojaan ja sen taimeniin tulee selvittää.

7.4 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

Arvioinnissa tulee arvioida riittävän syvällisesti myös hankkeen toteuttamisen, yhdessä muun lähialueen maankäytön kanssa, aiheuttamat mahdolliset vaikutukset maakuntakaavan viheryhteyteen.

7.8 Vaikutukset ihmisiin

Alueen merkittävän virkistyskäytön takia vaikutukset alueen virkistyskäyttöön ja -käyttäjiin tulee arvioida tavanomaista tarkemmin.

Lisätietoja

- luonnonsuojeluasiantuntija Keijo Savola, puhelin 045 652 1974, keijo.savola@gmail.com

HELSINGIN LUONNONSUOJELUYHDISTYS RY

Mika Välipirtti Jenni Toikkanen
puheenjohtaja järjestösihteeri

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITON UUDENMAAN PIIRI RY

Laura Räsänen Tapani Veistola
puheenjohtaja erityisasiantuntija

16.4.2018

Asia/12

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-
keskus
PL 36
00521 Helsinki

§ 218

Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskusta koskevasta ympäristövaiku- tusten arviointiohjelmasta

HEL 2018-002081 T 11 01 05

UUDELY/1127/2018

Päätös

Kaupunginhallitus antoi Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskusta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalvelut on 21.3.2018 kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisena antanut Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle lausunnon Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Kaupunginhallitus viittaa ympäristöpalveluiden lausuntoon ja pitää hyvänä, että Helen Oy on Tattarisuon lämpökeskushanketta tutkiessaan asettanut lähtökohdaksi laajan vuorovaikutuksen turvaamisen jo varhaisessa vaiheessa YVA-menettelyllä. On eduksi, että biomassan käytön ohella tuodaan alkuvaiheessa esiin ja arvioidaan myös kierrätyspolttoaineen käyttömahdollisuus. On tärkeää myös osallistumisen kannalta saada riittävää tietoa hankkeesta myös polttoainevaihtoehtojen osalta. Biomassaa käyttävä laitos ei lähtökohtaisesti ole YVA-velvollinen, mutta kierrätyspolttoainetta käyttävästä laitoksesta YVA on laadittava.

Helen Oy tutkii ja selvittää parhaillaan kolmen biopolttoainetta käyttävän lämpökeskuksen sijoittamismahdollisuuksia Helsingin alueelle. Laitosten toteuttamisesta tai keskinäisestä toteutusjärjestyksestä ei ole tehty päätöksiä. Helen Oy tutkii yhtenä vaihtoehtona Tattarisuon alueelle sijoitettavaa laitosta. Pohjoisella alueella on paljon lämmön kulutusta ja siihen nähden vähän lämmön tuotantoa. Kaupungin kaukolämpöverkko

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

16.4.2018

on kaksiosainen ja pohjoisella alueella tuotettu lämpö on mahdollista siirtää molempiin verkostoihin ilman pitkiä siirtoputkistoja.

Malmin lentokentän kaavarunkoa valmisteltaessa Helen Oy esitti lausunnossaan, että alueella varauduttaisiin lämpökeskuksen sijoittamiseen. Lausunnon johdosta kaavarunkokarttaan on lisätty aluevaraus energiahuollon alueeksi (EN). Jatkosuunnittelun mahdollistavan aluevarauksen sijoittamisessa on pyritty ottamaan huomioon mm. Tattarisuon teollisuusalueen elinkeinopoliittinen merkitys, kaupunkirakenteelliset ja liikenteelliset näkökohdat, maaperän rakennettavuus ja muita tunnistettuja lähtökohtia. Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 13.12.2016 hyväksyä 1.12.2015 ja 29.11.2016 muutetun Malmin lentokentän kaavarungon jatkossa laadittavien asemakaavojen, asemakaavamuutosten ja poikkeamispäätösten pohjaksi. Kaavarunko itsessään ei mahdollista hankkeen toteuttamista, vaan ohjaa yksityiskohtaisempaa jatkosuunnittelua.

Uudenmaan maakuntakaavassa (8.11.2016) hankealue on merkitty taajamatoimintojen alueeksi. Merkintä sisältää taajamien sisäiset liikenneväylät sekä liikenteen tarvitsemat satama-, huolto-, varikko-, terminaali-, ratapiha- ja muut vastaavat alueet, ulkoilureitin, kevyen liikenteen väylät, paikalliskeskukset-, yhdyskuntateknisen huollon alueet, muut erityisalueet, paikalliset suojelualueet sekä virkistys- ja puistoalueet. Hankealueen kohdalla on itä-länsisuuntaisesti osoitettu merkintä pääradan vaihtoehtoisesta sijainnista ja sen pohjoispuolella on osoitettu viheryhteystarve.

Uudenmaan 1. vaihemaakuntakaavassa (2008) ei hankealueelle ole osoitettu maankäyttöä. Uudenmaan 2. vaihekaavassa (2013) hankkeen itäpuolen Jakomäen ja Alppikylän alueet ovat merkitty tiivistettäväksi alueiksi. Malmin lentokenttä on merkitty kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeäksi RKY 2009-alueeksi. Uudenmaan 3. vaihekaavassa (2011) hankealueelle tai sen läheisyyteen ei ole osoitettu maankäyttöä. Uudenmaan 4. vaihekaavassa on kumottu merkintä Malmin lentokenttäalueesta, jonka toissijainen käyttötarkoitus ovat taajamatoiminnot. Lentokentän alue on merkitty tiivistettäväksi alueeksi. Alueella säilyy kulttuuriympäristöä koskeva merkintä.

Hankealueella on voimassa Helsingin yleiskaava 2002. Hankealue sijoittuu osin työpaikka-alueeksi sekä virkistysalueeksi varatulle alueelle. Uudessa kaupunginvaltuuston vuonna 2016 hyväksymässä yleiskaavassa Tattarisuon alue, jolla tutkittava hanke sijaitsee, on varattu toimitala-alueeksi. Hankealueen eteläpuolella on varaus pikaraitiotielle.

Uudessa yleiskaavassa on varauduttu toimintaan, joka mahdollistaa myös lämpökeskustoiminnan. Yleiskaava ei ole vielä lainvoimainen.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinho

F10680001200062637
Alv.nro
FI02012566

16.4.2018

Ympäristövaikutusten arviointi tulee tehdä riittävän laajasti, jotta voidaan osoittaa maankäyttöisten edellytysten täyttyminen. Lämpökustoinnista edellyttää asemakaavan laatimista ja voimaantuloa. Kaavalliset edellytykset tulee YVA:n yhteydessä selvittää, arvioida ja kuvata selkeästi.

Hankkeen vaikutukset on arvioitava riittävän laajasti ja huolellisesti. Vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon alueen nykytila ja toiminnot sekä kaupungin tuleva kehitys hankkeen vaikutusalueella. Erityistä huomiota tulee kiinnittää herkkiin kohteisiin, joita ovat esimerkiksi asuminen, virkistysalueet, herkäät luontokohteet ja vedenhankinnan kannalta tärkeäksi luokiteltu pohjavesialue.

YVA:n vertailuvaihtoehtoksi 0 on esitetty hankkeen toteuttamatta jättäminen ja lämmön tuottaminen jossain muualla. Ohjelman kuvauksesta ilmenee, että tarkoitetaan lähinnä tämän vaihtoehdon vaikutuksia lähialueella. Koska hanke on kytköksissä muihin Helen Oy:n kehitysohjelman hankkeisiin, joita ovat muut hajautetun lämmöntuotannon hankkeet ja lisäksi uudet lämmöntuotantoratkaisut (esim. lämpöpumput, aurinkolämpö ja geoterminen lämpö), joita toteutetaan vaiheittain niiden toteuttamisedellytysten täytyessä, tulisi arvioinnin aikana kuvata huolella myös toteuttamatta jättämisen liittyminen ja yhteydet muihin hankkeisiin ja pääasialliset vaikutusmekanismit muualle.

Helen Oy:n olisi yhtenä vaihtoehtona tutkittava alueen suunnittelun sijainnin lähellä olevien toimijoiden kanssa mahdollisuudet sijoittaa voimalaitos kokonaan Tattarisuon teollisuusalueen sisälle.

Arviointiohjelman tiedot oletetun vaikutusalueen nykytilasta ja arvioinnin sisältö on pääosin esitetty asianmukaisesti. Arvioinnin aikana tietoja tulee kuitenkin tarkentaa ja täydentää.

Liikenteen vaikutusalueista on ohjelmassa jäänyt mainitsematta mahdollinen liikennöinti Tattariharjuntielle Suurmetsäntien ohella. Vireillä olevien hankkeiden kuvauksessa ja arvioinnissa tulisi tuoda esiin myös logistiikkareitteihin liittyvät Tattarisillan asemakaava-hanke ja aluevaraussuunnitelma.

Hankkeen toiminnan aikainen liikennöintitarve on 40 rekkaa suuntaansa arkipäivisin, eli liikennemäärän kasvu on 80 raskasta ajoneuvoa vuorokaudessa. Lähikadut ovat lähinnä pääkatuja ja niiden vuorokauden keskiliikennemäärät ovat luokkaa 10 000-12 000 ajon./vrk. Tattariharjuntielle raskaan liikenteen osuus on 11 %, eli noin 1 200 ajoneuvoa vuorokaudessa. Suurmetsäntielle raskaita ajoneuvoja liikkuu noin 700 päivittäin. On tärkeää, että liikennemäärinä suhteellisen pientenkin, noin 10 % luokkaa olevien, raskaan liikenteen lisäyksen vaikutukset ar-

16.4.2018

vioidaan huolella. Yhteyksien kannalta suunniteltu Tattarisillan/Ilmasillan toteuttamisen edullisiksi oletetut vaikutukset on syytä arvioida.

Hankealueen rajalla kulkevan maakaasun siirtoputken tiedot ja vaikutukset tulee tarkentaa ja selvittää arvioinnin aikana, sillä suojaetäisyyksillä on oleellista merkitystä hankealueeseen ja hankkeen toteuttamisen mahdollisesti edellyttämiin lisätoimiin.

Lämpökeskuksen rakennukset ja laitteet ovat muuhun ympäristöön verrattuna huomattavan suuria. Maisemalliset vaikutukset tulee arvioida huolella ja arviointiselostuksen liittää korkealaatuiset vaikutuksia havainnollistavat kuvat ja mahdollinen muu aineisto. Maisema- ja kaupunkikuvallisten vaikutusten vähentämisen ja hallinnan suunnittelullisia keinoja tulee esittää. Arviot tulee esittää sekä nykytilan että tulevaisuuden maankäyttötavoitteiden mukaisen kaupunkirakenteen kannalta.

Häiriötilanteiden ja potentiaalisten onnettomuuksien seurausvaikutukset on esitetty arvioitaviksi kohdistuen ympäristövahinkoihin ja tehtäviksi arviointi-istunnoissa. Myös ihmisiin kohdistuvat terveysvaikutukset on aihetta arvioida. Potentiaalisten onnettomuuksien ja häiriöiden vaikutusalueiden laajuus tulee selvittää hankkeen toteutuskelpoisuuden arvioimiseksi. On todennäköistä, että tarvitaan syvemmälle menevää arviointia, kuin ohjelmassa on esitetty.

Vaikutuksia luonnonvarojen käyttöön on esitetty arvioitavaksi uusiutuvien biopolttoaineiden, kierrätyspolttoaineiden ja fossiilisten polttoaineiden vertailuin. Vertailussa tulee kiinnittää huomiota tietojen yhteismitallisuuteen koko ketjun osalta ja arvioinnin lopputuloksen havainnolliseen esittämiseen.

Vuorovaikutus ja osallistumismahdollisuudet on esitetty varsin kattavasti. Ohjelmasta ei kuitenkaan selviä, onko tunnistettu tahoja, joiden kuuleminen ja osallistuminen tulisi turvata muilla, kuin perinteisin keinoin. Työpajat ja nettikyselyt ovat hyviä tapoja tavoittaa paikallisia asukkaita, mutta näihin osallistuminen saattaa kohdistua niihin, joilla on hyvät edellytykset seurata sähköistä mediaa. Työn aikana tulisi harkita, onko ryhmiä, joita esimerkiksi iän, kielen tai muun syyn takia tulisi pyrkiä tavoittamaan työpajoihin tai asukastilaisuuksiin myös muilla keinoin.

Käsittely

Esteelliset: Wille Rydman

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

16.4.2018

Asia/12

Timo Linden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 UUDELY, lausuntopyyntö 16.2.2018, Helen Oy:n Tattarisuon lämpökeskusta koskeva ympäristövaikutusten arviointiohjelma
- 2 UUDELY, hankkeen kuvaus
- 3 Tattarisuon lämpökeskuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelma 7.2.2018 (Helen Oy)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Pöytäkirjanote on lähetetty asianosaiselle 04.05.2018.

Kaupunginhallitus

Jenni Björksten
pöytäkirjanpitäjä